

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ARADÉLYI ÉLET

Arad, 1933. V. 21.

XII. évf. 15. sz. — 20 lei

TARTALOM:

Egy, a sok közül. (Emberkék, akik úgy járnak közöttünk, mint a saját árnyékuk). — Üzemi sejtek pusztítják Németországot. (A kultúra és a civilizáció keresztresztés hadjárata a német pestis ellen). — Egessetek el engem is! — Fejcsóválva beszélnek Aradon az uccai fogylaltárusításról, a szódavíz-kartel árdragításáról és az Astra-gyár munkahiányáról. — Feleszi a gazdákat is a szegénység. (Elbujt a pénz, s jányc lett a vásárnak). — Aradi orvosok pro és kontra nyilatkozata a németországi gyógyszerhojkott kérdésében. — Na végre! Arad nem marad, (Arad vezet a tudószanatóriumával. — s jobb lett volna nagyobbakat nyelni! — Nyílt levél Aradváros polgármesteréhez, a városi tanács tagjaihoz és mindenkihez, akiknek szíven lekszik ennek a halódó városnak a sorsa. — Dr. V. V. Tilea Arad vendége. — Stb., stb.

Segesvári szövetségár
vezérképvisellete:

Vajda Béla

ARAD,

Bul. Regina Maria
Str. Alexandri
No. 1.

Az
Azugai - Bragadiru - Luther - Temesvári

**sörök között husvétől pünkösdig tartó,
nyereménysorsolással egybekötött**

sörversenyt

rendezünk.

MIBŐL ÁLL A SÖRVERSENY?

1. Csak ott igyék sört, ahol plakát jelzi a sörversenyben való részvételt.
2. Minden pohár vagy üveg sörhöz követeljen szavazójegyet.
3. Minden 30 szavazójegy 1 szavazatra jogosít, minden szavazat résztvesz a nyereménysorsolásban, melynek folyamán 200 értékes nyeremény kerül kiosztásra.

Hogy minél több üzletnek alkalmat adjunk a sörversenyben való részvételre, újabb résztvevőknek szükség esetén sörapparátust stb. kölcsönzünk s pár napon belül nyilvánosságra hozzuk a viszonteladók részére tartogatott nagy meglepetésünket.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fillér
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lei, magánosoknak 600 lei, nyugdíjasoknak, köz-tisztviselőknek 300 lei.

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegrészen 8 lei, hirdetés oldalon 6 lei, — négyzetem.-ként. Nyiltér rovatban 50 lei, szövegközi részen 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Szerkesztőség: v. Szent László-ucca 2. — Telefon 520.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig. ARAD.

Kiadóhiv. és nyomda: v. József-fő-ú. Csanádi-pal.

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbizot-
tak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Egy, a sok közül.

**Emberkék, akik úgy járnak közöttünk,
mint a saját árnyékuk.**

(Kolozsvár). Még nem akadtak rá a maguk Gandhijára, aki érettük böjtölne. Aki akadt és miattuk szót emel, az nem böjtölni akar, hanem jóllakni, közéleti tényező lenni — ezeknek a páriáknak a vállán. Törekvő egyetemi tanárok, ambiciózus kormánypárti képviselők teli torokkal harsogják „fiatalság” közben pedig elsikad az ő életük s a holnapból tegnap lesz, mielőtt ma lehetett volna.

Érdemes őket, mondjuk: a tipust. közelebb-ről szemügyrevenni. Elfogultság nélkül, nem általánosítva, azzal a tárgyilagossággal s felelőségérzettel, amelyet klinikai kóresetek tanulmányozása kívánatossá tesz.

* * *

Egy, a sok közül: huszonötéves.

Enni kap odahaza. Más nem! Családját nyügnék érzi s magát is nyügnék tartja a családja nyakán. Nézetét nem is leplezi. Szeretne elmenni, — akárhová.

Igyekszem szóra birni, eleinte bajosan megy. Bizalmatlan, gyanakvó. Huszonötéves — aggastyán! Lassan mégis csak fölenged s beszélni kezd. A háborúról annyit tud, hogy akkoriban sokat koplaltak. Elvégezte a gimnáziumot, az érettségén valahogy keservesen keresztülment, apja addig könyörgött a tanároknak, míg átengedték. Hét éve annak s tanulmányaira alig emlékszik. Tacitést emlitem! Homályosan rémlik neki, hogy irt valami unalmas és hosszút Germániáról, de az is lehet, hogy a gall hadjáratról. Összefolyik az agyában Julius Caesar és Tacitus. Ovidius-ra emlékszik, latinul nem olvasta ugyan, de egyszer a kezeügyébe akadt egy magyarra fordított könyve, a szerelemről szólt. A többi, amivel nyolc éven át tömte őt az iskola, Aeneis, integrálszámítás, Toldi estéje, immár csak csupasz szavak, szétfolyó és

kusza adathalmaz. Madách? Kötelező olvasmány volt, de akkoriban apja s anyja úgy szólván minden este verekedtek s az idegei még másnap is visszhangzottak a trágár szavaktól.

Kitünő tornász volt! Egy darabig az első a gimnáziumban. De odakerült vidékről egy másik fiu s az egyszer legyőzte. Akkor félreállt. (Az első sérelem: és már jelentkeznek az antiszociális ösztönök, *nem bírja a versenyzést, nem tudja elviselni másnak a sikerét, vagy Caesar akar lenni, vagy semmi sem!*)

Zene!? Imádja a cigánymuzsikát, csak a magyar muzsika tud rá hatni. Elképed, mikor azt mondom neki, hogy ez nem is igaz magyar muzsika. Hogy egy Bartók Béla nevü ember évtizedek óta gyűjti kis székely falvakban a magyar folklort, a hamisítatlan magyar népzeneét. Kétkedve csóválja a fejét és nem is tagadja, hogy *a Bartók-név egészen új neki.*

Színház? Hallott néhány operettet. Moziba is szokott néhanapján járni.

Vajjon hogyan látja a társadalmi kérdéseket ez a szerencsétlen gyerekember? Más témára viszem át a beszélgetést. Úgy látszik, érzékeny hurt érintettem, mert megélenkül s egyszerre csak úgy ömlik belőle a szó. Osztálytársai, X. nagyiparos fia, Y. földbirtokosé, alig fékezett gyűlölet, szélsőséges s zavaros eszmék és egyszerre életet nyer a lapok törvényszéki rovatának oly gyakori szereplője: a kommunista diák. Miko egy-két szóval megmondom, hogy milyen gondolatkörbe sodródott, szinte megdermedve hallgat el. Majd beismeri, hogy gazdaságtudományi ismeretei bizony siralmasan fogyatékosak.

No és a tanulmányai? faggatom tovább. — *Megbuktam a harmadik alapvizsgán* — mondja — *s nem folytattam. Láttam, hogy kész doktorok is koplalnak.* — Mit is lehetne erre felelni.

Tavaly megígérte valaki az öregemnek, hogy szerez állást. De nem lett belőle semmi. Pedig nagyon szeretném. Talán az idén sikerül. Az utolsó mondat már nagyon fáradtan hangzik. Szinte kiérzik a szavakból, hogy hány friss ígéretet látott már elhervadni.

Már két órája tart a beszélgetés, egészen felbátorodik, lassacskán kibujik belőle az ember, telve keserves kérdésekkel, tépelődéssel, tanácstalansággal, hogy mihez is kezdjen voltaképp maga rongyá tépett életével. Elmondja, hogy volt egy iskolatársa. Együtt érettségiztek, kiválóan tanult és érettségi után Bécsbe került. A nyelvészetre adta magát, annak is egy olyan ágára, amely alig egy-két évtizedes multra tekinthet vissza: a fonetikára. Bécsi, majd londoni laboratóriumokban, bonyolult készülékekkel kutatta a nyelv hangsúlyát, hanghordozását s mindezeknek a lelki gyökerét Uttöröszámba ment, tanulmányait német és angol tudományos folyóiratok közölték. Tanárai marasztalták, maradjon odakint, de ő mégis hazajött. Két éve annak, — ha künn

Tavaszi kabát, costum és ruha-
szövetek nagy választékban

Crepe de Chine 75 Lei!

A segesvári selyemgyár főlerakatában

WEISZ SÁNDOR Str. Bratianu (Weitzer J.-u.) 2.

marad, már magántanár lenne, idehaza hiába hajszol kis tanári állást. Elkallódik, pár esztendő és a sárban megfeneklett egy magasra lendülő tudományos pálya.

És most ő kérdez: *hát miért tanuljak, mivégre küzködjem, ha a zseni ugyanoda kerül, ahová én, a selejtes?*

Nem! Nem szabad általánosítani! Nem mind ilyenek! Akadnak pompás kivételek is! Akik tudják, ki volt Tacitus, akik Ovidiusban nem a pornográf íróat keresik, akik nem buknak meg az alapvizsgán s akinek olyan szárnyaló a fantáziájuk, hogy hinni tudnak a lehetetlenben is. Mint például az a fiatal nyelvész, aki nem akart magántanár lenni valamelyik angol egyetemen, hanem, ha majd a sors kegyeibe fogadja, valamelyik kis vidéki gimnáziumban tanítja a mondattant.

* * *

Halkan beszélünk, mérsékeltén, letompitunk minden keserű, éles szót. A kérdés maga ugyanis izgató! *A kérdés, amely itt már nem a pályaválasztás kérdése.* Sokkal több. Fiatalemberek lézengenek itt körülöttünk s így járnak, hangtalanul, mint a saját árnyékuk.

Még élnek, még nem halottak.

S vigyázni kell, mert a halottak gyorsan lovagolnak.

Üzemi sejtek

BCU Cluj / Central University Library Cluj
pusztítják Németországot. — A kultura és civilizáció keresztes hadjárata a német pestis ellen

(Arad.) Ha a hitlerizmus szörnyűségeit támadjuk, ez korántsem jelenti azt, hogy *a német népet akarjuk megbántani.* Éppen ellenkezően, azt akarjuk nyilvánvalóvá tenni, hogy minden szeretetünkkel és szolidaritásunkkal azok mellé állunk, akik szenvedő áldozatai annak a középkori barbárságnak, amelyet a nemzeti szocialista rendszer kifejez.

Mindazok, akik arra intenek bennünket, hogy ne avatkozzunk Németország belügyeibe. Elfelejtik, hogy éppen a polgári rend védelmezői, pártállásra való tekintet nélkül, a legdurvább módon állást foglaltak az orosz szovjetrendszer ellen, hogy nem találtak elég erős kifejezést az ottani viszonyok megbélyegzésére. Ha tehát Oroszországgal szemben nem érvényes az a kötelező tartózkodás, amelyet a más államok belügyeibe való avatkozásról prédikálnak, akkor kíváncsian kérdezzük, mi teszi indokolttá, hogy a német események fölött minden megjegyzés nélkül napirendre térjünk?

A magántulajdon buzgó védelmezői a homókba dugják

a fejüket és nem akarnak semmit sem meglátni mindabból, ami most Németországban történik és amit a világ nagy nemzetei szégyenletesnek, kulturrellesnek tartanak. Ezt a közömbös hallgatagságot csak az teszi érthetővé, hogy Hitlerék azt hirdetik magukról, hogy *kapitalista magántulajdon rendszerének alapján* forradalmosítsák Németországot.

A cselekedeteik azonban ellentmondanak mindannak, amit hirdetnek. Mi ugyanis azt hisszük, hogy amennyiben a magántulajdon szent és sérthetetlen, akkor nem lehet elkommunizálni azokat

a százmillió értékűeket sem, amelyeket a németországi szociáldemokrata párt és a szakszervezetek évtizedes munkával szereztek.

Nem lehet lefoglalni a Munkásotthonokat, a szociáldemokrata lapok szerkesztősegeit és nyomdáit, nem lehet elrabolni a munkásbankok vagyonát. És nem lehet minden ok nélkül százával lefogni a pártszervezetek és a szakszervezetek vezető embereit, nem lehet tizezrével internálni azokat, akiknek valami szerepük volt a munkásmozgalomban és végül

nem lehet felelőtlenül gyilkolni, nem lehet napról-napra tömegesen „öngyilkosokat“ gyártani.

A tőkés erkölcsi fölfogással azonban mindez összeegyeztethető, mert már régen megtanultuk, hogy csak akkor kiabálnak jogrendért, csak akkor tanítanak a törvények tisztelérére, ha tulajdonukat és személyüket éri sérelem. Ha a jogrendet a kapitalista társadalom érdekében állítják a fejetejére, akkor ezt teljesen rendbenlevőnek találják, mert ők a törvényeket csak addig tisztelik, amíg ezek a saját érdekeik védelmére alkalmasak.

Csak hogy az ugynevezett német nemzeti forradalmat a saját lendülete viszi tovább és most már nemcsak a munkások vagyona körül elosztásra,

hanem a barnaingesek támogatóinak és fegyverbarátainak magántulajdonára is ráteszik a kezüket.

A német gyáriparosok és a mecklenburgi nagybirtokosok egyre növekvő izgalommal és elkeseredéssel szemlélik az események menetét. Ma még talán azt hiszik, hogy Hitlerrel együtt részesei a hatalomnak, de holnap úgy kirugják őket, mint a rossz cselédet, mert nem lesz rájuk szükségük.

Hugenberg szánalmas tiltakozásai fölött már ma is kézlegyintéssel térnek napirendre és holnap valószínűen az internálótáborokban találkozhatunk a nácimozgalom pénzelőivel és védnökeivel is.

Már dolgoznak az üzemi sejtek. Nemcsak a zsidók áruházait és bankjait veszik a kezelésükbe.

Most már napirenden van, hogy teljesen „megbízható fajú“ kapitalisták üzemeiben és áruházaiiban néhány horogkeresztes társaságában megjelennek

az üzemi sejt megbizottai és a tulajdonosnak tudomására adják hogy átveszik az üzemet.

Az egyik nagy cipőáruház tulajdonosánál, akinek számtalan fióküzlete van, fegyveres kísérettel megjelent a liftesboj és a raktárnok és kategórikusan kijelentették, hogy átveszik az áruházat. Az Adrema sokszorosító vállalat, amely 1600 munkást foglalkoztat, ma már nem a tulajdonosoké, hanem az üzemi sejt intézkedik és a régi igazgatóságnak nincs semmi szava.

Evés közben jön még az étvágy és

Szovjetország, amely elkövette azt a hitványságot, hogy a kommunisták megsemmisítőivel barátsági szerződést kötött, bizonyára nagy megelégedéssel szemléli a barna bolsevisták pusztító munkáját.

Meg tudjuk érteni, hogy a szovjet fegyvertársakat lát Hitlerékben, de a náci romániai rajongóinak csak akkor szabadna lelkesedni Hitlerékért, ha az orosz szovjet módszere is helyeseknek találják.

És amikor bennünket intenek attól, hogy a német belügyekbe avatkozzunk, akkor

a nemzeti szocialisták miniszterei provokáló módon avatkoznak Ausztria belügyeibe és annak ellenére, hogy az osztrák kormány kellemetlen és nemkívánatos idegenek gyanánt kezeli őket, mégis elmennek az osztrák horogkeresztesek gyűlésére, hogy a náci módszerek átvételére és gyakorlati alkalmazására biztassák őket.

A munkanélküliek száma egyelőre csak egymilióval szaporodott Németországban. A kivétel 30%-kal csökkent de az üzemi sejtek majd gondoskodnak arról, hogy ez a pusztulás minél nagyobbarányu legyen.

Németország ma teljesen izoláltan áll s egy újabb háborúnak előidézője lett. A kultúra és a civilizáció érdekében kell követelnünk, hogy

a német nép nemzeti szocializmus pestises járványát leküzdje és ismét elfoglalja a nemzetek sorában azt a helyet, amelyet a tudomány és a gazdasági élet fejlesztéséért méltán megérdemel. Minden rokonszenvünk a német népe, minden megvetésünk azoké a barbároké, akik a német népet elnyomják!

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében, — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizottaink vannak feljogosítva.

Egessetek el engem is!

Az Erdélyi Élet bécsi munkatársának szerkesztőnközé intézett leveléből.

(A R A D). Oscar Maria Graf, az egyik legkiválóbb és világszerte olvasott német író az Arbeiter Zeitunghoz fordult azzal a kéréssel, hogy közölje le óvását a németországi barna veszedelem ellen.

„Egessetek el engem is“ — ez óvásának a címe amelynek a végén a német író felkért valamennyiünket — barátait és kollégáit, „minden tisztességes lap“ szerkesztőségét, hogy közölje le óvását. A nyilatkozatot az alábbiakban szó szerint átadom az Erdélyi Élet olvasóinak:

— Mint majdnem minden baloldali, szociálisan érző szellem, én is kaptam az új német rendszer áldásából. Müncheni lakásomban, mialatt történetesen távol voltam, megjelent a rendőrség, hogy letartóztasson. Lefoglalta nagyrészt pótolhatatlan kézírataimat, nehéz fáradtsággal összeszedett forrástanulmányaimat, minden üzleti levelezésemet és könyvtáram legnagyobb részét. El kellett hát váltanom munkámtól, otthonomtól és ami talán a legfájdalmasabb reám: a hazai földtől, hogy az internáló tábort elkerülhessem.

— A legnagyobb meglepetés azonban most ért, amikor a „Berliner Börsenkurier“-ból értesültem, hogy „Wir sind Gefangene“ (Foglyok vagyunk mindannyian) című főmunkámat kivéve, a „fehér listára“ kerültem és műveimet olvasásra ajánlják. Ezzel tehát arra volnék hivatva, hogy az „új német szellem“ képviselője legyek!

— Hasztalan kérdezem magamtól: mivel érdemeltem meg ezt a szégyent?!

Felsorolta ezután a nyilatkozatában Oscar Maria Graf a Harmadik Birodalomnak a német szellem és irodalom ellen elkövetett bűneit, majd így folytatja:

— És ennek a barbárságnak képviselői, akiknek a német szellemmel semmi, de semmi közük sincsen, megengedik maguknak, hogy engem az ő szellemiségük táborába sorozzanak, „fehér listájukon“ szerepeltessenek, amely lista a világ lelkiismerete előtt csak fekete listát jelenthet!

— Ezt a sértést nem érdemeltem meg!

— Egész életem és minden írásom révén jogom van, hogy követeljem, adják át minden könyvemet a máglya tiszta lángjának.

— Egessétek el a német szellem műveit, de ez a szellem maga kiolthatatlan, mint ahogy letörülhetetlen marad a ti szégyenetek!

Fejcsóválva beszélnek Aradon

az uccai fagylaltárusításról, a szódaviz-kartel árdrágításáról és az Astra-gyár munkahiányáról

(Arad.) Az első meleg napon megnyiták Aradon az és olasz és árolasz fagylaltboltok és megindultak az uccákon a sárga, kék és piros fagylaltos kocsik. A cukrászdák kirakataiban is megjelentek a fehérruhás kislányok, akik három és öt lejért mérik a süteménycsucsba a nyár legnépszerűbb nyalánkságát. Pedig ez a nyári csemege sok bajt okozott tavaly. Egész nyáron betegségek pusztítottak Aradon és az orvosok csak a nyár vége felé derítették ki, hogy a sok bajt a tisztátalan fagylalt okozza. Akkoriban szigorú intézkedéseket tettek de beköszöntött a hűvös idő is és vége lett a fagylaltnak, járványnak egyszerre. Ezidén

már most felhívjuk a városi főorvos és a kerületi orvosok figyelmét az uccai fagylaltra.

Ne akkor eszméljenek fel, amikor már dul a járvány, hanem tegyenek erélyes óvintézkedéseket a szigorú ellenőrzésre. A város közönsége szereti a fagylaltot és nem akar lemondani róla, de elvárja azoktól, akiknek ez a kötelességük, hogy nem engedélyezik tisztátalan fagylalt árusítását. Az orvosok vizsgálják felül a jeget, a fagylaltkészítő és hordozó edényeket, a helyet, ahol keverik és tartják a fagylaltot, torolják meg a legnagyobb eréllyel a legkisebb visszaéléseket is, tilták meg az árusítást olyanoknak, akik nem értik meg, vagy szándékosan elmulasztják a legelemibb egészségügyi szabályok alkalmazását — akkor nyugodtan szopogathatjuk a szinesre édesített jeget és nem kell rettegnünk a betegségekétől.

* * *

A nyárral kapcsolatosan ismét előtérbe tolikodik egy másik aradi probléma: a szódaviz kérdése. Az aradi kis szódaviztöltőkből alakult. „Egyesült Szikvizgyár“ tudvalevőleg nagyvási mániában szenved. Az acél, petroleum- vagy legalábbis a cukorkartellal képzeli egyrangunak magát és diktatórikus módon luszmagaslatra emelte Aradon a szénsavval megpötyögtetett ivóvizét. Senkisésem törődne ezzel az árdrágítással, ha nélkülözni lehetne Aradon a szódavizet. Addig azonban, míg a vízművek nem tudják az egész várost szűrt vízzel ellátni, sokan kénytelenek szódavizet fogyasztani, mert szervezetük nem bírja el a mangánt. *A szikviz tehát nem luxus Aradon, hanem elsőrendű közszükségleti cikk, ennél fogva az ára sem lehet luxus-magaslaton, hanem le kell szállnia polgári nivóra, bármennyire fáj is a felfuvalkodott szódavizkartellnek. A meleg időben ismét emelkedik a*

vizfogyasztás, a vezetéki víz helyenként megint rosszabb lett, a szódavíz pedig megfizethetetlenül drága. Ki tud ma egy liter vízért 6—8 lejt fizetni? *A város vezetőségének kötelessége közbelépni és megakadályozni a közönség kiuzsorázását.* Miután felsőbb fórumok nem látták be, hogy a szódavíz Aradon nem luxus cikk és így maximálni kell, a városnak csak egy módja van az árdrágítás megakadályozására, *fel kell állítani a városi jéggyár mellett a városi szikvizgyárat* és az önköltségi árban 80 baniba kerülő szódavizet két lejért kell forgalomba hozni. Még így is ez lenne a legrentabilisabb városi üzem és hamarosan kifizetné a befektetett összegeket. A szikvizkartell pedig azonnal leszállítaná az árakat, ha még azután is akadna valaki, aki náluk vásárolna. Arad adófizető polgársága elvárja a város vezetőségétől, hogy megszabadítja attól az adótól, amit a szikvizkartellnek fizet.

* * *

Arad örökké aktuális problémája az Astra gyár ügye. Néhány hónappal ezelőtt, amikor a gyár eladása szóba került, megmozdult az egész város és az összes hatóságok,

hogy megakadályozzák a gyárüzem bezúntetését. Ez sikerült is és Bukarestben biztató ígéretek kaptak, hogy az állam bőségesen ellátja munkával Románia egyetlen nagyszabású vagongyárat, az Astrát. Azután maradt minden a régiben. Az Astra hat hét alatt leszállította a megrendelt postakocsikat és három hónap óta ismét munka nélkül áll. Háromszáz munkás lézeng csak hetenként három napig a hatalmas műhelyekben, de a nagy megrendelések egyre késnek. Ugylátszik hiábavaló *Schapiro* Emanuel igazgató minden buzgó fáradozása, hiábavaló a város vezetőségének, *Lázár Ágoston* dr. prefektusnak, *Pap C.* István dr.-nak, *Botioc* dr. polgármesternek közbejárása is. *Bukarestben titokzatos kezek működnek és elgáncsolják az Astra felvirágoztatásának lehetőségét.* Pedig ez sokezer embernek, munkásnak, iparosnak, kereskedőnek lét vagy nemlét kérdése Aradon. A fővárosban talán nem tartják fontosnak, hogy itt a határszélen ezer meg ezer ember nyugodt megélhetést találjon? Inkább külföldre küldik a megrendeléseket? Aradváros emines érdeke, hogy az Astra tradícióinak és teherbirásának megfelelő nagyszabású állandó rendeléseket kapjon, mert ezáltal háromezer munkás és kétezer iparos, kereskedő jutna munkához. A város minden fórumának össze kellene fognia és egy hatalmas demonstrációs gyűlésen ki kellene követelni az Astra-gyár fellendítését. Ennek talán lenne hatása Bukarestben is.

AZ ARADI KÖZLÖNY

Erdély legrégebb, legolvasottabb és legelterjedtebb napilapja!

a gazdákat is a szegénység. Elbujt a pénz, — „jánya” lett a vásárnak

Arad. Szép, szép a városi vásár is — mondja jó alföldi tájszólással a gazda. Szép is, nagy is, sokan is vannak benne. Bár legutóbb is úgy láttam, hogy legtöbb itt is csak nézte, mint mifelénk szokták.

Az állomásnál beszélünk vele, a harmadik osztályú váróteremben ült, várta a nagy-laki vonatot. Várt méltóságteljes nyugalommal. Husz holdas gazda.

— Nem a legszegényebb vagyok — mondta, nem büszkén, csak azért, hogy tudassa velem a tényeket — de idestova nem lesz már különbség mifelénk a nípek között.

Aztán, hogy megmagyarázza, még anynyit mondott:

— Főleszi a gazdákat is a szegénység.

Csizmája tükörfényes, ő maga pucolja, fekete posztóruháján már látszik az aradi gyűrődés, de inge hófehér és két porcellángomb zárja össze a nyakán.

— Az asszony is akart jönni, de annyi már nem futotta. Meg aztán most nem bevásárlás kedviért jöttem én, hanem a bajos dógomat elintézni. Na meg aztán vásár sincs Aradon, de ha vóna, se gyünnék, mert drága a vonat. Aztán van vásár mifelénk is. Papucsot, fakanalat, köcsögöt, miegymást ott is meg lehet venni.

— Egyszer eljöhetnének az aradiak is mifelénk a vásárra. Ránkférne egy kis pénz. Ugy gondolom, hogy inditanának hoz-zánk filléres vonatot, Legalább lenne mifelénk is egy kis forgalom. Meg aztán az aradiak is látnák, hogy milyen egy igazi vásár.

Az aradiak, illetve városiak ezt tényleg nem tudják. A budapesti, bécsi, lipcsei mintavásárt sokan ismerik, de már az aradi heti piacról is csak kevesen tudnak.

Hát még a vidéki vásárok hangulatáról. Senki sem ismeri a hajnali kocsizörgést, a vásárra igyekvő kereskedők kocsijának zaját, a kántáló koldusokat, akik ugyanolyan törzslátogatói a városoknak, mint a szűfuszabók, a kötelesek, a készruhaárusítók, a kalaposok, a cserепesek, a gyorseladók, a bazárosok, papucsosok, paprikások, sörösök, sütőge-tők, mézeskalácsosok és mutatványosok.

A mutatványosok. Itt van az igazi forgalom. Itt látni lehet „ingyért”. Időnként kijönnek a légtornászok feszes tri-kóban és állandóan kint van a kikiáltó, a bohóc. Itt lehet nyerni, ha az ember karikát hajít, vázát vagy fakanalat, esetleg porcellán malacot, itt mutathatja meg a legény erejét az óraszerkezetű erősségmutatón. Időnként kihozzák az óriás-

kigyót és kijön Eszmeralda, aki bekötött szemmel megmondja, hogy kinek mi van a zsebében. Itt széditheti a legény szerelmét a hajóhintán, itt lehet sikongatni a sergőn és itt tudhatja meg az ember a sorsát az eredeti planétáról, amelyet Lóri, a papagály huz ki.

Olyan most a vidéki vásár, hogy sok az árus és kevés a vevő. A mézeskalácsosok is hazaviszik portékájuk felét, a mézespogácsát, a „*debrecenit*“ és a sziveket, amelyekre rá van írva, hogy „*szív küldi szívnék szívesen*“ és valóban szívesen vennék, szívesen adnák, de nincs a legényeknek pénze.

De azért van, aki vesz vásárfiát. Ki mézeset, ki szappant, ki rózsás levélpapírt, ki valamit a bazárostól, nyakbavaló olcsó gyöngyöt, vagy meztelen kis porcellánbabát. És elfogy néhány hordó ser is, egy csomó virstli, eladnak egykét szürt, néhány ekét, taligát, egy pár vég rongypokrócot, szőttest, cseréppipát és virágos poharat.

Aztán megint egy negyedévig alszik a vidék „kereskedelmi élete“. A hetipiacra kiviszik ugyan a tyukot, ludat, tojást, tejet, turót, vajjat, de alig kapnak érte valami kis pénzt. Nincs kinek eladni. Azaz volna, csak az a baj, hogy „*elbujt e pénz*“.

— *Elbujt a pénz* — mondja a gazda a váróteremben. *De azért mifelénk is tudják, hogy hová folynak az aranykanálisok.*

Elköszönt. Azt mondta: „*erőt, egiszsiget!*“

Eszembe jutott megkérdezni, hogy szokott e vásárfiát vásárolni.

— *Nem én. „Jánya“ lett nálunk a vásárnak. Mifelénk már régen elszoktak a vásárfiától...*

Miclósi Emil dr. aradi ügyvédet csunyán becapta egy Schlézinger László nevű dévai álügyvéd. Ez a vidéki zugirász ugyanis mint bejegyzett ügyvéd működött a kis városkában és — meglehetősen sikerrel. Ügyfelei a legjobb bizonyítványt állítják ki róla s talán ennek tulajdonítható, hogy a helyzettel ismeretlen aradi ügyvéd megbizta ottani helyettesítésével. Egy meghatalmazó levelében a „mult stimate Domnule Coleg“-ot megkérte, hogy hajtson be a vajdahunyadi vasgyáron 137556 lei követelést. Az álügyvéd karhatalom segítségével, a legerőszakosabb módon be is inkasszálta az összeget. Természetesen ez a bravuros ügyvédi munka magára vonta a konkurencia figyelmét és a dévai ügyvédi kamara kivizsgálását kérte Schlézinger László „dr“ ellen. Megállapítást nyert, hogy a volt ügyvédi irnok rendszeresen jogi tanácsot adott, beadványokat és pereket szerkesztett, természetesen díjazás mellett és ezért a kamara az ügyvédi törvény értelmében törvényszék elé állítja a kétségtelenül tehetséges álügyvédet. Így hozta össze a véletlen egy zugirásszal Miclósi Emil dr. aradi ügyvédet, akinek érthetően kellemetlen emléke marad ez a nexus, jóllehet anyagi tekintetben szerencsére nem fizetett rá az ügyre.

Aradi orvosok

pro és kontra nyilatkozata a németországi gyógyszerbojkott kérdésében

(Arad). Az utóbbi hetekben a németországi nemzeti-szocialista kilengések reakciójaként Aradra is elérkezett az az eszmei hullám, amely Európa minden kulturállamát bejárta az orvosi kar nemzetközi relációi folytán és amely a hitleri kilengések és bojkott-önkénteskedések retorziójaképpen kimondotta a németországi gyógyszerárak bojkottját.

Az aradi Orvoskamara gondosan zárt falai közül a megindult eszmei és elvi viták különböző nyilatkozatok formájában kerültek a napisajtó hasábjain a nagy közönség elé és a nagyközönség ezekből a pro- és kontra-nyilatkozatokból értesült tulajdonképpen először róla, hogy

az aradi orvosi kar véleménye is két csoportra oszlott meg a németországi gyógyszerkészítmények bojkott mozgalmanak kérdésében.

Az egyik nagy csoport a németországi gyógyáru gyártmányok mellözése mellett tört lándzsát, egy másik csoport viszont ennek a szempontnak nem kívánta magát alája rendelni.

A tárgyilagosság kiegyenlítő szemszögéből nézve az aradi orvoskamara elszeméltusát mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy Hitlerék akciói semmi esetre sem hagyhatják közömbösen Románia egyetlenegy foglalkozási ágát sem. Az új német kormányintézkedések elkövették azt a hibát, hogy számtalan ország között

Románia kereskedelmi és ipari, valamint mezőgazdasági cikkeire is súlyos védővámokat vezettek be, sok termékünket pedig egyenesen kitiltották a német területekről.

Ugyanekkor pedig mi napról-napra, hétről-hétre és hónapról hónapra továbbra is megtartottuk régi németországi nexusainkat és

a német ipar és kereskedelem mammutvállalatainak pénzszivattyúi továbbra is akadálytalan tempóban pumpálták ki az országból a pénzt.

A kormány a maga részéről egyes cikkeket illetőleg maga is életbeléptette a szokásos és természetszerű retorziós intézkedéseit, de éppen a német nagyipar egyik reprezentáns ágának termékeit illetőleg nem alkalmazhatta a tiltó korlátozásait. Ez a nagyipar a németországi gyógyáru-ipar.

A kormánynak kétségkívül igaza volt, amidőn egy általános intézkedés keretei közé nem vette be a németországi gyógyszerárak és preparátumok kitiltását. Utóvégre minden kormány számára fontos, hogy az ország polgárainak egészségi állapotát ne érhesse semmiféle hiány. Viszont az is kétségtelen, hogy ugyanakkor az illetékes orvosi karra hárult az a kötelesség, hogy

a belföldi betegek károsodása nélkül foganatosítsák azt a természetszerű bojkottot a német gyógyszerekkel szemben,

amelyet minden más német árucikkal szemben az ipari és kereskedelmi miniszteriumok már bevezettek. Köztudomású, hogy több mint egy évtized óta Romániában főleg a francia és angol gyógyáru-készítmények hódítottak a legtöbb tért olyan esetekben, ahol nem áll megfelelő belföldi vegyipar készítménye az orvosok rendelkezésére.

A betegsegélyző pénztárat maga az egészségügyi miniszterium látta el minden évben a legkitünőbb francia gyógyszerekkel.

angol, holland és olasz gyógyáru-készítményekkel. Nyilvánvaló tehát, hogy Románia eddig sem volt ráutalva Németország gyógyszeripar készítményeire, azt az egy-két ritka gyógyszert kivéve, amelyeknek gyártását a német vegyipar specializálta. Ezeknek a gyógyszereknek igénybevétele pedig természetszerűleg orvosi-ethikai, sőt lelkiismereti kérdés.

Nem lehet kétséges, hogy minden romániai, közelebbről pedig aradi orvos elsősorban is azt tekinti eskü alatt vállalt feladatának, hogy betegek, akik hozzá fordulnak gyógyulásért, visszaadja az egészségnek és az életnek. Ezért meg vagyunk róla győződve, hogy azok az orvosok, akik a németországi gyógyszerek bojkottja mellett törnek lándzsát, abban az esetben, ha betegüknek egészségét csakis az a pár nélkülözhetetlen német gyógyáru tudja visszaadni, amit csak a német ipar állít elő, — habozás nélkül a német készítményeket fogják előírni pacienseik számára. A gyógyszerek nagy részét illetőleg azonban az a helyzet, hogy a német gyártmányoknál sokkal jobb, és megbízhatóbb francia, angol és holland gyógyszert használ már évek óta a romániai orvostudomány, tehát Arad orvosi kara is felelőssége teljes tudatában lemondhat a német gyógyszerek forszírozott használatáról. Hátha ez a gyógyszerbojkott is közre fog játszani — Hitlerék meggyógyulásában...?

Arad előkelő közönsége

GH. ILICA

cipőszalonjában (v. Zrinyi-u. Bohus-palota) szerzi be cipőszükségletét
Orvosi rendeltetére gyógycipők, betétek, ludtalp, bokasüllyedés és talpsüllyedés ellen nagyon olcsó árban készülnek.

Na végre!

Arad nem marad, — Arad vezet a tudószanatóriumával

(Arad). Aradváros számos közüzemmel rendelkezik, amelyek milliós értékeket reprezentálnak, többmilliós évi rezsit igényelnek, de vajmi kevés hasznot hajtanak. Legyünk

őszinték: a városi üzemek tulyomó része ma is ráfizetéssel dolgozik. Természetesen ezek közé a városi intézmények közé nem lehet beleszámlítani ugyanolyan kereskedelmi szempontból nézve a kérdést a város egészségügyi intézményeit, amelyek ugyancsak többmilliós évi költségvetéssel dolgoznak, — viszont

megfizethetetlen szolgáltatokat tesznek a város és a megye közegészségügyének.

Mindezek a tények a nagyközönség előtt csak akkor válnak ismeretessé, ha közeli nexusba jutnak a városi közegészségügyi intézmények valamelyikével. Így aránylag kevesen tudják, hogy

a városi tudószanatórium Aradon az utóbbi öt-hat évben milyen mintaszerűen vezetett közegészségügyi intézménnyé fejlődött.

Annyi a városi költségvetésből is megállapítható, hogy maga a város évente két millió 72.996 lejt áldoz ennek a nagyközönségű hivatást teljesítő intézménynek a fenntartására, de a laikusok előtt ez a szám nem mond örmagánál sem többet. A laikus nagyközönségnek nincs módjában megállapítani, hogy ez a kétmillió lejes összeg milyen csekély summa ahhoz az intézményhez képest, amivé a régi városi tudószanatóriumot a szeretetteljes gondosság és szakszerű vezetés fejlesztette. Az első pillanatra is, amint a látogató belép a tudószanatórium levegős parkjában fekvő pavillonok közé, feltűnik a rend és tisztaság mindenfelé, amely jellemzi ezt az egészségügyi intézményt.

Külön pavillonban nyertek elhelyezést a könnyű női betegek, külön pavillonban a férfiak. Ezenfelül ugyancsak külön, gondosan elkülönített pavillonokban ápolják az előrehaladott állapotban ápolat tüdőbetegeket, nemek szerinti elkülönítésben.

Dr. Siiarteu Pál igazgató-főorvos, aki ezt a városi intézményt először emelte szakszerű és ambiciózus munkával, áldozatrakész gondossággal és körültekintéssel hivatásának magaslátára, a megnyugtató fehérségű, tükörsima tisztaságu

termekbe először vezette be a rádiót is, amelyet a hatalmas telep minden egyes részében elhelyezett külön hangszórók közvetítenek a betegek számára. Csak az tudja ennek a figyelemnek jelentőségét felbecsülni, aki maga is szenvedett már az unalomtól magatehetetlen, ágyhoz kötött betegállapotában. Az aradi tudószanatóriumban a hivatása magaslatán álló orvosi kar nemcsak a Röntgen-laboratórium komplikált és legmodernebben felszerelt gépeivel gyógyítja évente a betegek ezreit, hanem a pszichológia ezerféle más hatóeszközeivel is siettetni a betegek lábadozását. A rádió eleven életet visz minden kórterembe és a betegek egy pillanatra sem kapcsolódnak ki az eleven élet lüktető folyamatából.

Sziarteu Pál dr. igazgató-főorvos irányítása alatt évről-évre egyre jobban fejlődik az aradi közegészségügynek ez a fontos bástyája, a tudószanatórium, amely a maga jelentőségében egyre mindinkább kimagasodik a többi városi egészségügyi intézmények sorából. Aradváros vezetősége joggal dicsekedhetik azzal, hogy Arad a maga tudószanatóriumával és gyermekkórházával a közegészségügy önzetlen és áldozatos szolgálatában a legelső erdélyi és bánági városok közé küzdötte fel magát.

„Jobb lett volna

nagyobbakat nyelni!”

(Temesvár). Az Élet annyit ér, amennyire tartjuk. Más az: odaállni a kínálkozó vagy elzáródott lehetőségek elé és azt mondani:

„Nosza, nagyur, élet, add ki a jussomat, mert jogom van az örömré és a boldogságra, de ha semmi sem jut a részemre, akkor elfogadom a szomorúságot, a reménytelenséget, az inséges vergődést.”

És megint más: leeresztett karral tullendülni mindenén és azt mondani:

„Megadom magam! Nekem elég volt én annyira tartom az életet, hogy kilépek belőle...”

Mindig megrendítő találkozás, ha élénk kerülnek emberek, akikről tudjuk, hogy már letelepedtek a halál pítvárába és érzékelték a megsemmisülés első érintéseit. Mondják, hogy nagy, ugynevezett halálos betegek felépülésük után sokszor megváltoznak, mások lesznek, valami megpuhul vagy elkeményedik bennük, ahogyan a nagy Érintés alakította egyéniségük viaszvonalait.

Találkoztam egy emberrel, aki valóban tuljutott az életen és csak kevéssel maradt a halálon innen. Éjszaka, amikor alsó rakódóparton minden munka elcsendesül s a víz tükrének lomha hullámmzására csak néhány veszteglő uszály halvány lámpása vet pislogó fényt,

amikor a bakacsin színü áradat a süket csendben megnyugvást ígér, akkor ez a harminckétéves, erőteljes, kisportolt testű és határozottan csinosarcu fiatalember, férj és apa belevetette magát a folyamba.

Körülölelte a víz és akarátának végső megfeszítésével nem tett uszó mozdulatokat. Itta a vizet, de amikor elnehezült teste már a mélység felé libbent, elborult az eszmélete és feltörő életösztöne, mint a tudatot helyettesítő központi akarat, működésbe hozta végtagjait. Az öntudatlanságig kábult ember kapálódzni, rángani kezdett.

A víz csobogására figyelmes lett egy uszály hajósa, aki eloldotta csónakját. Keserves küzdelem árán tudta csak megmenteni. Amire a csónak a vergődő ember közelébe ért már alig kalimpált a keze lába. Harmadszor bukott a víz színe alá, amikor a csákyával elérte és a tehetetlen, eszméletlen embert, mint valami zsákot, beemelte csónakjába. Aztán jöttek a mentők, következtek az injekciók, a mesterseges és oxigénlélegzés és háromnegyedórai verejtékes munka árán normálissá vált a szívműködése.

— Hát miért? — kérdeztem a megmentett embert.

Belemer alsó ajkába, szeme egy pillanatra a menyezet felé réved, aztán szétnyílik a fogsora, de hang nem jön ki a torkán. Mintha nagyon sok mondanivalója volna és nem találna rájuk kifejezést. Gondolkozó emberre valló arcvonásai keményekké válnak, redőkbe szalad a homloka, mereven a sarokba néz és az iramtól fuldokolva löki ki torkából a hangokat:

— Mindenekelőtt arra kérem, ne írja ki a nevemet. Talán egyáltalában nem kellene írni egy sort sem. Kereskedő voltam Temesváron. Szép üzletem volt, négy alkalmazottal dolgoztam, volt kétszobás szép lakásom. Szerettem a feleségemet, elhalmoztam mindennel és amikor megszületett a gyermekem, nem cseréltem volna senkivel. Aztán jöttek ezek a rongy évek és hiába küzdöttem, elvittek mindent. Nem kaptam meg követeléseimet, de rajtam irgalmatlanul behajtottak mindent. Késedelmi kamat, ügyvédi költség, végrehajtás, árverés, pórén maradtam. Elmentem alkalmazottnak. A feleségem, a gyermekemmel együtt elmaradt mellőlem. Engem tett felelőssé a világválságért, de nem bántam, mert nem ő, hanem a nyomoruság a hibás. Az állásomból is kiestem, mert az az üzlet, ahol dolgoztam, ugyancsak megbukott. Lődörögtem és lerongyolódtam, voltam minden, ügynöktől kezdve vasuti hordárig. Aztán a mult héten betelt minden. Értesítést kaptam arról, hogy a feleségem újból férjhez ment. Nekem nem volt egy banim sem. Nem tudtam tovább koldulni és lerongyoskodni.

— Most megmentettek. Mit csináljak. Ujra az uccán vagyok. Higgye meg, nem a póz beszél belőlem, jobb lett volna nagyobbakat nyelnem... Bizonyítványok, néhány ajánlólevél és a gyermekem fényképe van a zsebemben.

Aztán elindult, hogy néhány perc múlva belevesszen Temesvár forgatagába — a megmentett ember...

Nyílt levél

Aradváros polgármesteréhez, a városi tanács tagjaihoz és mindenkihez, akiknek szíven fekszik ennek a halódó városnak a sorsa

(Arad) Az utóbbi években megfigyelhetővé vált egy bizonyos nemes verseny az erdélyi és bánági városok között. Ez a verseny abban jutott kifejezésre, hogy minden egyes város igyekezett a maga számára minél több kedvezményt biztosítani a kormány, a kereskedelemügyi, a közlekedésügyi miniszteriumok és a CFR vezérigazgatósága részéről: mindegyik lehetőleg felvettette magát a romániai fürdővárosok listájára. Mindezt miért...? Azért, hogy a város idegenforgalma, — értve ezalatt természetesen elsősorban is belföldi relációban az érdekelt városok idegenforgalmát, — megnövekedjék és így a növekedő forgalom minél jobban felélénkíthesse az érdekelt városok pénzforgalmát.

Sajnos, Arad erről a nemes versenyről is lemaradt. Igaz, hogy a különböző közigazgatási akadályok, a közbejött árvízveszedelem főleg arra ösztönözte a város vezetőségét, hogy elsősorban is azt mentse, ami menthető. Mindez azonban a múlttá már és most, hogy túl volnánk rajta, ideje volna arról is gondolkoznunk...

A legelső teendő elsősorban is az hogy: gondolkodni kell a teendők felett. Erre elsősorban is a városi képviselőtestület volna hivatva, hogy módot nyújtson egy

olyan városi bizottság megalakulásához, amely kivétel nélkül magában foglalja a város minden egyes társadalmi osztályának egy egy hivatott nyílt-eszű és felvilágosodott gondolkodású képviselőjét.

Ennek a társadalmi bizottságnak nem volna egyéb más feladata, mint annyi, hogy módokat kutasson fel arra:

milyen eszközökkel lehetne megindítani és megindítása után fokozni a város „idegenforgalmát“

Ma, amidőn minden civilizált országban minden egyes polgár tisztában van az idegenforgalom nagy nemzetgazdasági jelentőségével, fölöslegesnek látszik előttünk a feladat, hogy most éppen erről tartssunk előadást. Tessék a nyugati országok mintavásár akcióit, kiállítási propagandáit, fürdőváros és egyéb más alkalmakból megrendezett csáb akcióit, figyelni: minden igyekezzetük arra irányul, hogy egy-egy városba, egy egy tetszetős területre minél számosabb látogatót csábítsanak szép szóval, okos és kifizetődő engedményekkel és főleg:

helyén alkalmazott, pompásan megszervezett propagandával.

Nálunk, Aradon, ebből a szempontból szomorú, de nem reménytelen a helyzet. Szomorú, mert szinte hihetetlen, hogy

egy közel nyolcvanezer főnyi lakóst számláló nagy kereskedelmi és ipari városban csupán egy kávéházzal lehessen komolyan beszélni.

A mozik gyengén mennek, a színház tevékenysége a városi tanács határozat provokálásaiban merül ki este 10 óra után alig lehet már meleg vacsorát kapni a vendéglőkben és az utas, aki éjfélkor érkezett, a legfényesebb étteremben is be kell érje egy kisimbisszal.

Az iparosműhelyekben máriól-hónapra vánszorog a munka, a kereskedésekbe véletlenül téved be egy-két érdeklődő kíváncsi, de vevő egy sem, — és közben mindenütt üresek az üzletek, üresek az éttermek és a szállodák, egy-egy város forgalmi életének legeredetibb fokmérői.

Ezért kellene ez a társadalmi bizottság, hogy ezeken a tüneteken változtasson minél előbb. Ennek a bizottságnak állandó permanenciában kell dolgoznia a városvezetőséggel, az állandó választmánnyal egyetemben és minden egyes esetben meg kellene ragadnia az alkalmat, hogy

iniciatívákat, ötleteket adjon a városi üzemek rentábilisabb kihasználására, új intézmények és akciók megszervezésére, amelyek idevonzanak rendszernemcsak a közeli Zsilvölgy lakóit, hanem a Bánát népét, az egész Arad-hegységet és a Marosvölgyet egész fel Gyulafehérvárig.

Ma hiányzik uccáinkról az elevenen lüktető élet, a mozgás termékenyítő, rendszeres üteme. Az üzletek üresek, tehát nem csoda, hogy a kereskedő nem jár sehova, örül, hogy él. Akinek nincs jövedelme — ha van is vagyona, nem jár moziba, annak nem kell színház. Mindez fordítva természetesen ellenkező eredményekre vezetne. Az idegenforgalom feléléskíti a városban létező gyenge pénzcirkulációt, az üzletekbe vevőket vonz, a kereskedő áldozhat a maga részéről és így, a pénz körforgása utján az értékek értékeket termelnek, mindenkinek jobban megy s a város jobban fejlődik.

A város vezetősége mellé állítandó idegenforgalmi bizottság munkája mindezt megkísérelhetné. Hiszen fáradtság-nál és egy kis áldozatkész önzetlen munkánál nem kíván több befektetést a kezdet kezdetén az idegenforgalmi propaganda megteremtésének kísérlete. Oly könnyű volna a propaganda ezerféle, rendelkezésre álló eszközeivel a köz-tudatba vinni, hogy

nem feltétlenül szükséges külföldre szaladni minden olyan cikk bevásárlásért, amit itthon még jutányosabban meglehet szerezni, mint bárhol másutt külföldön, hiszen az utazással járó költségek mindenképpen nagyobb kiadásokra kényszerítik az utast

és nem feltétlenül szükséges és elegáns dolog csak azért utazni külföldi nyaralóhelyekre, mert ott mindenki három fokkal előkelőbbnek játszhatja meg magát ostoba proccolásból — holott belsőben a szebbnél szebb klimatikus és gyógyvizű fürdőhelyek állanak negyedáron rendelkezésre, — hogy megszibb ne menjünk, itt Aradon, a Marosparton...?

Nyaraljunk idehaza, vásároljunk itthon! —

ezekkel a jelszavakkal kell megindulnia az okszerű propagandának, amely hivatva lesz rá, hogy újra életet és termékenyítő lendületet injekciózzon az aradi közélet lankadt artériáiba!

Dr. V. V. Tilea

— Arad vendége

(Arad). Érdekes vendége volt Aradnak a közelmúlt napokban három órán keresztül: Dr. Tilea Viktor Viorel miniszterelnökségi államtitkár, Románia sajtófőnöke és egyben kereskedelmi miniszter jelöltje. Ennyi

cím, ennyi nagyjelentőségű megbízás tulajdonképpen egy alig negyven éves ember vállait disziti, — de azt mindenki tudja, hogy V. V. Tilea dr. közel huszévi közéleti tevékenység után került a jelenlegi magas bizalmi pozícióra.

Karrierje a legérdekesebb román karierek egyike. Mint erdélyi származású ember Budapesten, Bécsben, Párisban és Londonban végzi tanulmányait. Ragyogó nyelvkapacitása mindenütt rendkívüli előnyöket biztosít számára és kizárólag vélelenség, hogy végre is a gazdasági élet irányító-területein helyezkedik el. Az erdélyi nemzeti-párt politikai vezérei korán felismerik a fiatal román diák kivételes képességeit és Uilea, a politikus, Vaida-Voevod saszárnyai alatt tanulja meg a politikai és dip'omáciai saltómortálék művészetét. Nyelvtudásának a világháború alatt különös hasznát látja pártja, amely nemzeti törekvéseitől vezetettve intenzív sajtópropagandát folytat a nyugateurópai államokban, így Angliában, Franciaországban és Amerikában. Tilea Viorel dr. tolla kard, amellyel utat vág a nemzetipárt törekvései számára a külföld közvéleményében.

Téli holmik nyári gondozását, teljes felelőséggel, csekély díj ellenében vállalom

NEULÄNDER E. szücs

Fischer Eliz-palota. (Udvarban).

Az impériumváltás lázas uapjaiban Tilea Londonban van, Vaida-Voevoddal együtt. Annak a hatalmas munkának tetemes része jut reá, amelyet az első nemzetipárti kormány végez a külföldön az újjáalakuló Románia érdekében. Statisztikai, szociológiai összefoglaló kimutatásai, amelyeket akkoriban angol, francia és olasz nyelveken készített, ma is uttőró jelentőségűek és folytatókra várnak. V. V. Tilea dr. politikai karrierjét végleges módon ezek a londoni és párisi napok alapozták meg és jegyezték el egyben az egykori nemzetipart vezéralakjaival: Vaidával, Hatieganukkal, Mihallival, Socorral, Pop C. Istvánnal és a többi ismertnevű erdélyi román politikussal. Azóta valahányszor az egykori nemzeti-párt, később a nemzeti-parasztpárt kormányra jött, hatalomhoz jutott, Tilea azok között volt, akire az erdélyiek biztosan számíthattak és aki áldozatkészen vállalta a legnehezebb megbízatásokat is.

Mint az erdélyi fiatal nemzeti parasztpárti generáció látható vezére, így került a Chemarea élére is, amelyet tulajdonképpen ő szervezett meg utánpótlásul az eltűnő politikai generációk számára. Az uralkodói bizalom ráruházta a romániai cserkész-szervezetek összpontosító irányítását is és erről a képességéről a nagyszebeni világjamboréon tett fényes vizsgát Károly király jelenlétében. Amióta azonban a politikai pártharcok tüze kissé elcsöndesedett, ideje nyílt rá újra, hogy visszatérjen tulajdonképpeni szakmájához, a közgazdaságtudományokhoz, amelyeknek egyik legeredményesebb diplomatája. Köztudomásu, hogy a román-német, román-osztrák, román-magyar, román-olasz kereskedelmi tárgyalások és megállapodások az ő nevéhez fűződnek.

Mindenből azok az aradiak, akik még nem látták őt, egy vérbeli vadász nonchalanceával öltözött, sportruhás, knikerbocker-nadrágos, magas fiatalembert láttak, aki európai iskolára valló diplomata-mosollyal kalauzolta végig előkelő külföldi vendégeit egy városon, — amit ő maga is másfél évtizedmultán látott újra viszont. Őszintén sajnálni való tény, hogy Tilea minisztert ilyen ritka időközökben láthatja vendégül Aradváros társadalma, mert bizonyosra vehető, hogy ha gyakran járna erre, ennek, — ha ő személyében nem is, de Arad mindenesetre hasznát látná.

Butort egy életre a

»Butorközpont«-nál

vegyen!

BENE & COMP Arad, Bulvardul Regina Maria 22.

Az a bizonyos

kis tolvaj, akit mindig megfognak

(Arad) Az elnök ismerősként üdvözli ezt a kisleányt, amikor belép a fiatalok tárgyalótermébe. Megkérdi:

„No, mondd, Misi, hányadszor vagy itt?”

De Misi nem felel, nyakát behuzza vállai közé és hallgat. Kiálló vállcsontjai közé behuzott nyakával olyan, mint valami rosszkezdű, öreg veréb. Ahhoz, hogy tizenhat esztendő, nagyon kis fiú, viszont az arca öreg. A válla is, a nyaka is, a szeme is.

Vállát bizonynyal már az apja elhasználta, elgörbítette, szeme mindig csak csunya és rossz dolgokat látott, nyaka mint vékony hervadt ág hajlik a föld felé ösztönös busulásra. Az elnök megállapítja pontosan, hogy ötödik van már itt és éppen kis termete a legnagyobb baja. A kisleányt ugyanis nagyember barátai vannak, akik a tolvajpályán működnek és néha alkalmazzák segédmunkásnak. Őt küldik ki terepszemlére, ő falaz és mindezt Misi állítólag igen szorgalmasan és megbízhatóan végzi el.

Háta mögött áll egy ember, szinte belevesz egy valamikor urasági bunda romjaiba, amelyből csak citromra emlékeztető, sárgás feje látszik ki és azt mondja rekedtes hangon:

— „Pedig négy hónapig rendesen viselkedett, dolgozott“.

Ez Misi apja.

De az ötödik hónapban megint lopott Misi és nem is tagadja, valami egykedvű, szinte öreges fatalizmussal ismeri ezt be, mintha akarátán kívül valónak tartaná azt, hogy a lopás megtörtént.

Igen, ez egyike a reménytelen eseteknek és az elnök némi gondolkodás után kihirdeti döntését: *javítóintézet*

Misi tovább hallgat, csak a szeme mozdul sajtósággal hunyorgással az apja felé, aki még jobban behúzódik a bunda romjaiba. Az elnök ránéz és azt mondja neki csendesen:

— „Maga elmehet haza“.

Az apa tétova mozdulatot tesz, mintha fiához akarna lépni, de ugylátszik, meggondolta magát és lassan kifelé megy. Misi megfordul, néz apja után, aki fáradt léptekkel megy ki a tárgyalóteremből.

Apa és fiú bucsut vetnek egymástól, ki tudja mennyi időre és a bucsu hang és könny nélkül való volt.

Misi javítóba megy, az apa pedig haza a külvárosba, ahol albérletben lakik és ki tudja, mikor találkoznak megint. És ki tudja, hol? . . .

Dr. LESSMANN SÁNDOR, Marosvásárhely.
Saját érdekében, azonnal jelentkezzék szerkesztőségünkben.

Lejtőre csuszott Németország

(Arad.) Nem kétséges: minden érző embert a lelke mélyéig megrendítenek azok az események, amelyeknek színhelye ma a horogkereszt halálos terrorja alatt szenvedő Németország.

A tudatlan, bárdolatlan, nyers erő győzelme a szabadság, a kultúra, a gondolat fölött, ha lehet, tán még jobban marcangolja a kultúremlék szívéét, mint amikor a fehér terror emberi testeken és anyagi javakon gázol keresztül.

Nagy örömujjongás perverzítése harsog ki a híradásokból, vigyorog a fényképekből a horogkeresztnek május 10-én lezajlott máglyaünnepélyéről, amikor a „gondolkodók nemzete”, Kant, Hegel, Goethe, Schiller, Freiligrath népe szörnyű, le nem törülhető gyalázatot ért meg: a tudomány és a szépírodalom vezetőszelemeinek könyvei jutottak máglyahalálra.

Fotografiákat kapunk, az egyiken zöldfülű tacsók náci-egyenruhában autóra hordják a Magnus Hirschfeld-intézet világhírű könyv- és képgyűjteményét. Másutt más értékeket hurcolnak el pusztulásra. Egy harmadikon pokoli mámorral táncolják körül az ég felé törő szent lángokat.

Azok, akik nálunk a klasszikus német kultúrát magukba szívták, kétségbeesetten kérdezik:

Hát idáig sülyedt Németország?

A teuton barbárság kérkedik itt nyers erejével, amely-lyel egyébként ismételen póruljárt. Majd megmutatják, mint egykor a rótszakálu hősök, akik igyekeztek minél többet elpusztítani Róma örökbecsű, klasszikus kultúrájából. Mégsem sikerült elpusztítaniok azt, ami érték volt a klasszikus világban, mert a legkisebb igaz gondolat és eszmény is erősebb, mint a legagyvelőtlenebb ököl. Ezek az új teutonok gondolatokat akarnak elégetni és talán éppen Wotán isten emlékezete körül táncolnak a lángok láttán, elfeledkezve arról, hogy Siegfried lelke is a lángok szárnyain szállt a Walhal-lába. Csak a német lélek tragikus önmarcangolása az, ami a kultúremléket kétségbeesíti. Ám minden autodafén át megmarad számukra az a határtalan bizonyosság, hogy eszményt, gondolatot elégetni nem lehet.

Olyan az, mint a phönixmadár, amely a tüzhalálból születik újjá.

Nem, ezerszer nem, — azaz hogy mégsem...

Egyszer valakinek sikerült elégetnie a könyveket, a tudományt, egy nép kultúráját. Justinianus bizánci császár az, aki a vallás nevében sötét vakbuzgóságból, kiméletet nem ismerő hadjárattal az orvostudományt, a természettudományokat, műkincseket, könyveket, mindent, ami kultúra, el-

pusztított . . . Ami utána következett, azt a történelem egyik leggyászosabb lapján Justinianus pestisének nevezte el.

Justinianus kiirtotta a tudományt és a pestis kiirtotta Justinianus népét.

Németországban az irtóhadjárat május tizedikén a szellem pestisével kezdődött.

Részvénytársaság a Hunyady-örökségből

(Arad.) A soborsini kastély főura, gróf Hunyady Károly a nagy és igaz lelkek örök, nyugalmas álmát alussza a világhírű parkban. Az Erdélyi Élet egyik legutóbbi számában

érezkeltették azt a hangulatot, azt a milieut, amelyet az eltávozott aradmegyei magyar főur immár örökre elhagyott, hogy megtérjen előbb elhunyt élettársa, hűséges és mindhalálig lankadatlan szerelemmel szeretett hitvese mellé az ősi parkban fekvő családi sírboltba. A soborsini mezők, erdők és a soborsini nép lelkében azonban mindketten jobban és maradandóbban őrzi a hálás szeretet és tisztelet emlékezete . . .

Mert a földi dolgok, valljuk be, nem maradandók. Hová tűnt a híres soborsini kastély egykori ragyogása . . . ? Hová lettek a világhírű mesterek képei, az arannyal felérő sulyu történelmi szönyegek, süppedő perzsák és bolýhos szmirnák? A birtok tagjai még állanak ugyan, a buza nő és áldottterhű kalászt terem, de a kastély üres és a hűséges személyzetből megmaradt kincstartóknak csak a nevei emlékeztetnek rá, hogy hajdan itt kincseket gyűjtöttek össze évtizedek szeretetteljes gondosságával és ugyanazzal a rajongó szeretettel őrizték is őket. A soborsini vagyon örököse, Hunyady Ferenc gróf — magyar állampolgár, ügyei és életkörülményei más országhoz, messzi városokhoz kötik. A soborsini néma park felett ott lebeg egy nagy, láthatatlan kérdőjel: mi lesz a sorsa a még megmaradt gróf Hunyady-vagyonnak . . . ?

Most, hogy a soborsini főur grandiózus temetésének emléke is kezd a tovatünő napok során elfakulni, most már egyre világosabban látszik, hogy ami Soborsinban a Hunyady-grófok ősi fészkeből még fennmaradt: az egy jogi kérdés.

Egy közjogi kérdés, amelynek magánjogi vonatkozásai vannak.

Lássuk tehát, mi a lényege . . . ?

Gróf Hunyady Ferenc, a soborsini főur örököse, — magyar állampolgár.

Idegen állam polgárának pedig nem lehetnek minden további feltétel nélkül ingatlan-birtokai az országban.

Az első jogi kérdés, amely tehát felmerült és amely maga sürgette önmaga megoldását, az az volt, hogy: miképpen lehetne megőrizni az örökös számára a hatalmas értékű ingatlan vagyont...? Erre vonatkozólag a birtokosok családi jogtanácsosai a soborsini főur halála után már meg is találták a megoldást:

részvénytársasággá kell átalakítani a Hunyady-örökség vagyongazdálkodását!

Ez a meglepő megoldási mód jogászai körökben minden hozzáfűzött reményt kielégíteni látszott és épp ezért meg is alakult már a Hunyady-vagyon kezelőségének részvénytársasága. A tagok sorában természetesen ott szerepel az örökös, gróf Hunyadi Ferenc is, de helyet foglalnak teljes jogosultsággal az igazgatóságban: Dr. Iancu Cornél aradi ügyvéd, Mocioni Antal fővadászmester.

Az új részvénytársaság tehát megalakult és meg is kezdi működését, amelynek célja elsősorban is természetesen az, hogy a jelenlegi összetételében is tovább kezelje és gyümölcsöztesse a hátramaradt vagyont a legitim örökös Hunyady-gróf számára.

AZ ARADI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

Meghívó

A Kereskedelmi és Iparkamara módosításáról szóló törvény (megjelent a Monitorul Oficial 1929—36 számában) 11 szakaszának rendelkezései értelmében az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara szavazati joggal bíró tagjait a Kamara igazgató tanácsának megválasztása céljából folyó évi június hó 18-ra összehívjuk.

A választás jelölő névjegyzékek alapján történik, a kereskedelmi és ipari osztályok minden csoportjára nézve külön-külön.

Minden választó csak saját csoportjának jelöljeire szavazhat.

A jelöltek csak abban a kereskedelmi vagy ipari csoportban választhatók meg, melyhez ők maguk tartoznak.

A választás Aradon lesz, az alábbiak szerint:

1. Kereskedelmi I. csoport (nagybani kereskedelem, bizomány, bank, hitelintézetek, szállítási és biztosítási vállalatok), az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében, Str. Gh. Lazar 20. Választandó 15 tag.

2. Kereskedelmi II. csoport (kicsinybani kereskedelem) a fű felsőkereskedelmi iskola iskola helyiségében, Piața Xenopol. Választandó 10 tag.

3. Ipari I. csoport (üzemek, gyárak, bányavállalatok, stb.) a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében, Str. Gh. Lazar 20. Választandó 15 tag.

4. Ipari II. csoport (kis ipar) az Aradi fa és fémipari iskola helyiségében, Bulv. Drăgălina 28. Választandó 5 tag.

A választás egy napon át tart, reggel 8-tól délután 6-ig.

Minden egyes választó köteles a választási iroda elnökének választói jogosítványát felmutatni.

Arad, 1933 május hó.

Mateescu s. k. elnök
Păcuraru s. k. főtitkár

Koponyákból

készített orvosságot lidércnyomás ellen

(Arad.) Az egyik aradmegyei község csősze, valahányszor egy-egy régi sirba új halottat temettek, a sir felásása után az abban talált koporsót kinyitotta és

a koponyát magához vette.

Nem azért, hogy az emberi mulandóság e kegyetlenül komor szimboluma előtt elmondja a hamleti monológot: lenni vagy nem lenni. A régi halottak koponyáját száz-kétszáz leiekért eladta egy falubeli javasasszonynak, aki a hívő lelkek körében boszorkány hírében áll, mert mint vajákos, mindenre tud orvosságot kotyvasztani.

A javasasszony a koponyákból titokzatos varázsszavak mormogása közben orvosságot készített a „lidércnyomás” ellen.

Ezt az orvosságot aztán félliterenként százötven leieért árusította. A babonás, hiszékeny falubeliek, ha alvás közben a mellükben vagy a szívük táján nyomást, szorongó érzést észlelnek, ha nehéz lélekzettel és szívdobogással riadnak fel álmukból, ha belső nyugtalanság kinozza őket, ha kínos álom rémképei járnak a fejükben akkor „a pokolbeli gonosz szellem ördögi munkája” ellen orvosságért a bűbájos és varázslatos javasasszonyhoz fordulnak, hogy elmuljon a lidércnyomás.

Nem azt kutatják, hogy idegesek-e, hogy kisebb nátha miatt nehéz-e a léleketük, ők „igézetet”

látnak abban, ha a légzőutak hurutja, gyomorhaj vagy idegbaj miatt nem volt nyugodt az álmuk.

Még kétszáz évvel ezelőtt az orvostudomány is tapogatódzva, babonás utakon kereste az orvosságokat. A kémia, a fizika, a modern természettudomány kutatásainak eredményei fejlesztették odáig a gyógyítást, hogy a legpontosabban találják meg az orvosok a bajok forrásait és a gyógyszerek azok kiküszöbölésére és a bajok ellensúlyozására szolgálnak, aprólékosan ismert határokkal.

A beteg lelkeknek való érdekes ügyben csendőrség folytatja a nyomozást és rövidesen az ügyészség elé kerül, hogy a lidércnyomás elleni orvosság készítője ellen „egészségrontás” miatt eljárás induljon.

De nemcsak az egészség romlik meg... Most, amikor az emberek tele vannak bajjal, nemcsak a sötét tudatlanságban maradt hiszékeny emberek, hanem a műveltebbek is elvesztették egyensúlyukat. Összedőlt körülöttük és bennük minden.

A polgári lélek elvesztette maga alól talaját, csapkod, nem talál kiutat, hívője lesz ostoba dajkameséknek és tulajdon üres koponyáját kifőzi — önmagának.

Politika

Az Erdélyi Élet görbe tükrében

— Van-e vajjon Romániában talaja a Hitler-Cuza féle szélsőséges jobboldali iránynak?

Kohonnak valami üzleti ügyben vidéken van dolga. A kocsis, aki a vasuttól a fogadóba viszi, megmutatja neki a város nevezetességeit:

— Ez itt a pápista templom, az ottan a kálvinisták temploma, amaz a lutheránusoké, ahun meg a zsinagóga.

— Aztán antiszemiták nincsenek itt? — kérdi Kohn.

— Lenni lehet, hogy vannak, de templomuk még nincs.

♦♦♦♦♦

— **Helyes-e, hogy a kereskedők beletörődnek a magas adókba és nem tüntetnek ellene?**

A tanító azt magyarázza az iskolában, hogy minden tettünknek van valami célja. Azért eszünk, hogy éhségünket csillapítsuk, azért fűtünk, hogy ne fázzunk, azért fekszünk le, hogy kipihenjük magunkat.

Ezt mindenki tudomásul veszi, csak Móricka tartja fel az ujját:

— Tanító ur, kérem, tessenék nekem megmondani, hogy mi célja van a céltalan bolyongásnak?

♦♦♦♦♦

— **Hogy áll az ellenzék azzal a sok felfujt nagysággal, akik most Bukarestben az élen agitálnak?**

Móricka egy rettentően kövér hölgyet lát az uccán. Hosszu ideig csodálkozva nézi, aztán megkérdezi a mamájától:

— Mama kérem, ha ez a néni hazamegy, otthon kiéresztik belőle a levegőt?

— **Levelet írt Falus Fiedler Ducsi** és elkeseredetten cáfolja a róla elterjedt öngyilkossági híreket. Véletlen gázömlés volt, ami Pesten igen gyakran előfordul. Hihetetlen is lenne — mondja — mert hónapok óta remek szerepe van a Zsákbamacskában s a direktció most a legdrágább mesterekkel az énektudását fejleszti, hogy tökéletes szubrett váljék a szép, elegáns urilányból. Az élet soha sem volt olyan szép előtte — írja levelében — mint most és ilyenkor akarna meghalni? Hosszu leveléből kiérzik, hogy ez az egész nő, a szeme, a szája csnpa boldog, megelégedett, jóízű kacagás...

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Hol a bűntárs?

(Teilnehmer antwortet nicht)

A jó kalandorfilmek általában mindig nagy érdeklődést váltanak ki a közönség körében. A száguldó események, a rohanó élet fokozott tempót diktál az agynak, melynek fel-frissülést jelentenek az újabb izgalmak. Így alakult ki szak-körökben az a vélemény, hogy nem lehet elhanyagolni a bűnügyi drámák filmváltozatait, sőt a modern technika segítségével, a legkiválóbb scenáriumírók műveiből, állandó utánpótlásról kell gondoskodni.

Természetesen az eddigi tapasztalatok és a gyakorlat figyelembevételével mellett súlyt kellett helyezni arra is, hogy ezek a kriminálképek ne legyenek egyvágásúak. Legyen benne minden, ami elmaradhatatlan kelléke a jó filmnek. Tehát a komoly cselekményt időnként szórakoztató jelenetek kell hogy felváltsák. Legyen benne jó zene, látványos kiállítás, helyszíni felvételek, tanulságos epizódok és mindenekelőtt és csakis: jó szereplők.

Ez a nagyszerű kalandorfilm ennek az egészséges programnak a jegyében született. Az izgalmas, fordulatos cselekményen kívül a közönség olyat lát és olyat hall, ami nem mindennapi, ami kiesik a hétköznapi szürkeségéből. Amit egy jó író fantáziája, egy kitűnő rendező alkotóképessége produkálhat, szenzációsan kihozták a válogatott szereplők, így elsősorban Dorothea Wieck, Truus v. Alten, Gustav Gründgens, Gustav Diesl, Halmay Tibor, akik százszázalékos ambícióval feküdtek szerepeikbe annál is inkább, mert testre szabódtak.

Ez a kép Aradról indul el romániai körutjára. Külföldön mindenütt óriási sikere volt és talán ennek tudható be, hogy soronkívüli előadásban kerül bemutatóra. A zenekíséretet Otto Stransky, a jelenkor egyik legnépszerűbb zeneszerzője látta el, aki ezzel a sikerült munkájával méltán sorakozik azok mellé, akik sikerre vitték ezt a maga nemében kivételesen nagyon jól sikerült filmet.

Mindennemű fűszer és csemegeárunk
legjobb minőségben, legolcsóbban **ÉLES** fűszer- és csemegeüzletében o—o

Mayerlingi tragédia

Politikusok, írók, újságírók évtizedek óta foglalkoznak ezzel a szomorú történelmi emlékekkel. Kortársak, közelállók, intimusok az idők távlatán keresztül vaskos kötetekben hozták nyilvánosságra reminiscenciáikat. Hiteles adatok, megfigyelések, személyes impressziók alapján ma már tisztán áll előttünk a mayerlingi tragédia, mely annakidején világszerte témája volt a legmagasabb köröknek és a falusi viskók lakóinak. Rejtelmes titkok szálltak szájról szájra, mindenki tudott, mindenki sejtett valamit, csak azok hallgattak mélységesen, akiknek nagyon sok mondani valójuk lett volna ebben a drámában.

Erzsébet, a szépséges bajor hercegisasszony, aki a szülői házban tökéletes szabadságban élte legyönyörű gyermekéveit, diplomaták figurája lett és igen fiatalon Ferenc József hitvese, Austria-Magyarország császárnő- királynője. Sehogyan sem tudott beletörődni a császári udvarban uralkodó spanyol etikettbe s ennek tulajdonítható, hogy rövidesen a világ legboldogtalanabb fiatalasszonya vált belőle. Így aztán rövidesen nemcsak a környezetével, hanem férjével is szembekerült, aki tudvalevőleg könyörtelen birája és követője volt a ceremóniáknak. Mélységes szomorúság költözött az áldott jó lelkű királyné szívébe és már csak egyetlen vigasza maradt: szíve alatt a trónörökös.

A főváros, az ország, az egész világ várta az eseményt: a trónörököst. És amikor az ágyuk a huszonkettedik üdvölvésnél tartottak, örömujjongva vette tudomásul a világ: megszületett Ausztria-Magyarország trónszékének várományosa. Határtalanul boldog Ferenc József és a boldog monarchia. És Erzsébetben is fellángol a remény: talán megváltozik a helyzete és jóra fordul most már minden. Sajnos, nem vál-

— **Pataky Veronikának, a modern táncművészet nálunk egyetlen és a külföldön is elismert képviselőjének kompozíciói szerepelnek a Pataky-iskola f. hó 20-iki szombati táncestélyének műsorán. A nagyszerűen képzett tanítványok a mozgásformák gazdag és sokoldalú változatát mutatják be Aradon még nem látott mozdulat és táncjátékokban. A nagyhatású kínai pantomim mondanivalóit a mozgáskifejezések egész skálájával tolmácsolják a burleszk játékosságtól, a megrázó drámai kitörésig. A táncujdonságok, a külön erre az estélyre Bécsben tervezett diszletek és kosztümök, a gyönyörű zene és ütőhangszeregyüttes kíséret feledhetetlen élménnyé teszik a nagystilű előadást.**

tozott semmi. Az ujszülöttet elszakítják édesanyjától és idegenek kezére bizzák. Elrabolják Erzsébettől gyermekét! Összeomlik minden, összetörik az anya szive és porba hull asszonyi méltósága. Innen kezdődik a szerencsétlen mártír királyné tragédiája, melyhez hasonlót keveset jegyeztek fel a krónikások. Betegen, önkéntes száműzetésben, állandóan uton keres irt fáradt, törődött lelkére, amig egy elvetemült gonosztevő, Luccheni, egy óvatlan pillanatban közelébe férközött és orvul kioltotta a legsorsüldözöttebb feleség, a legbánatosabb anya drámai fordulatokban bővelkedő életét.

Ezt a kegyetlenül szívbemarkoló emléket hallatlan utánjárással, hiteles adatok alapján, bravurosan dolgozta fel filmre az újabb rendezők legkiválóbbika: Adolf Trotz. A főszerepeket a filmművészet legragyogóbb márkáinak osztották ki. Lil Dagover, Maria Solveg, Paul Otto, Charlotte Ander, Ekkehard Arend, Gert Pilary, Ludwig Stössel, Ida Wüst játszóak a vezetős szerepeket, élményteljes, művészi elgondolásban.

Romániában is a legnagyobb filmsikerre számíthat ez a káprázatos, hatalmas anyagú áldozatokat kívánó filmremekmű.

Az elszabadult Afrika

Az Afrika-filmnek mindenkor szívesen fogadott és értékes élményeink voltak, de az elszabadult Afrika még az eddigi Afrika-filmeken is tul újat, eredetit, különlegeset nyujt. Kissé tulságosan is „fésültek" voltak az eddigi Afrika-filmek, egy kicsit hozzánk szelidítették Afrikát, egy kicsit kicsinosították, rendbehozták, szalonképes Afrikát mutattak, minden érdekességük mellett is inkább a műtermi, inkább a bőrbe kötött, könyvszagu Afrikát láttatták velünk. Az új film, amint címe is mutatja, az elszabadult Afrikát mutatja, azt az Afrikát, melyet nem lehetett eddig a lencse elé idomítani, azt az

— **Dr. Thau Ernő** belgyógyász-specialista, a hannoveri városi belklinika éveken keresztül volt asszisztense, rendelőjét strada Consistorului (volt Batthyány-ucca) 2 sz. alatt megnyitotta. Rendel tüdő, sziv, vese, hólyag, máj, epe, gyomor, bél, vér, belső-szekreciós megbetegedések (cukor, Basedow, törpenövés, kövérség stb.) izületi, izom és idegrendszeri megbetegedések részére (lelki és elmebajok kivételével). Rendelő-órák 9—11-ig és délután 3—5-ig. Tel. 247.

Kiváló minőségű tölgy és
müuton szárított bükk

parketta

előnyös
árban

Kornis Testvérek r.t.-nál

Arad Strada Alexandri 1. — Volt Sa'acz-ucca — Telefon 501.

Afrikát, amelyet nem óvatos kereskedelmi utazók és nem percentre dolgozó állatkori vezetőemberek rögzítettek meg. Ez az Afrika sokkal intimebb, ez az Afrika sokkal mélyebb, ez az Afrika — az igazi Afrika. Nem az emberek és a vérivők szerepelnek a filmen, hanem Afrika néger földmives népe, az állatok sem betanított sztárok, hanem Afrika proletár sorsban küzködő, az idomítási kulturától távol álló, analfabéta vadállatok, ami mind együtt egészen kivételes vonzerőt és értéket biztosít a grandiózus filmnek, melyet mindenki a legnagyobb elragadtatással fog élvezni.

— **Tényleg olyan tökéletes az egyetértés a nemzeti-parasztpártban?**

Egy rabi egyszer eldicsekedett, hogy az ő hitközségé-
ben soha sincs veszekedés.

— Hogy lehet az? — kérdezték tőle.

— A veszekedés, — mondta a rabi — úgy keletkezik, hogy azok az emberek, akik egy nézetben vannak, egyesül-
tetbe vagy pártba tömörülnek, viszont mások, akik ellenkező
véleményen vannak, azok külön pártot csinálnak, így kelet-
kezik aztán a veszekedés.

— Na és?

— Na és az én hitközségemben nincs két ember, aki
egy nézetben volna.

— **Dr. Eckstein Béla orvos** bel- és női betegek
részére ismét Aradon rendel Str. Ioan Russu Şirianu (Au-
lich Lajos-u.) 2 alatt.

Értesítés!

Ne mulassza el jégszük-
ségletét a városi üzemek-
nél, Arad legnagyobb
jéggyáránál biztosítani.

Mennyiség, minőség, olcsó árak, pontos és higiénikus kiszolgálás
a nap bármely órájában külön célra berendezett autókamionok-
kal garantáltatik. Rendelés és előfizetés Uzinele Municipiului.
Telefon 16 és 25.

Uzinele Municipiului Arad.

**Kipkeretek gyári árban. Márkás festményeket
veszek. FREIMANN JÓZSEF** Str. Brătianu 9. sőt Weitzer
János-uca Aradon.

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben: **Tavaszi öltönyök és kabátok.
Trench-coat.** Nem gyári áru! Minden drb. saját készítmény.
Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel, Merkur bevásárlási könyvre 6 havi hitel.

Vidéki urinőknek
legkényelmesebb, ha ruhájukat

IFJ. KREBS

festő és vegytisztítóhoz viszik,
közel a villamoshoz és a vidéki
autóállomással szemben van.
Arad, volt Boros Béni-tér
51. Fiók : v, Deák Ferenc-uca.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelések
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközöltetnek. Szenzációs
nagy raktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

— **A „REGGEL“** —

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótá-
borának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

ha valaki előfizetni akar,

ha valakinek címváltozása van,

ha nem kapja a lapot,

ha a kézbesítő körül panasza van:

forduljon rögtön a „Reggel“ kiadóhiv.-jához. Str. M. Nicoara 1.

Csak az árak ol-
csók, minőségeink
változatlanul jók!

Csak az árak ol-
csók, minőségeink
változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

Divatruháza Arad, Strada Bratianu (Weitzer-János-uca 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm-
és kabátujdonosságokban, bársonyok, selymek és mósóanyagokban. —
A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye oo oo oo

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek

Vojtek gyógyszertár

A j á n d é k o t
előnyös és olcsó árakon
vásárolhat

CSÁKY

órák és szerzésnél

ARAD, Lutheránus
templommal szemben.
Óra, ékszerjavítás, ék-
szervésés elsőrangú
kivitelben. oo oo oo

Tavaszi angol és francia divatlapok meg-
érkeztek a „REVÜ“ SZALONBA

CSONT

elsőrendü uriszabósága, volt Deák F.-u. 15.

